

Webinaari: Aistit avoinna luonnossa
–tukea vammaisen ja erityistä tukea tarvitsevan lapsen luontoelämyksiin

Luonto erityislusten leikki- ja oppimisympäristönä

Gaye Amus

11.06.2025

INCLUSIVE NATURE

Kuka olen?

Helsingissä 17 vuotta. Turkista kotoisin

Learning In Nature Oy perustaja

Ympäristökasvattaja, konsultti

TEDx talk ”Ei ole huonoa säätä, vain huonoja varusteita”

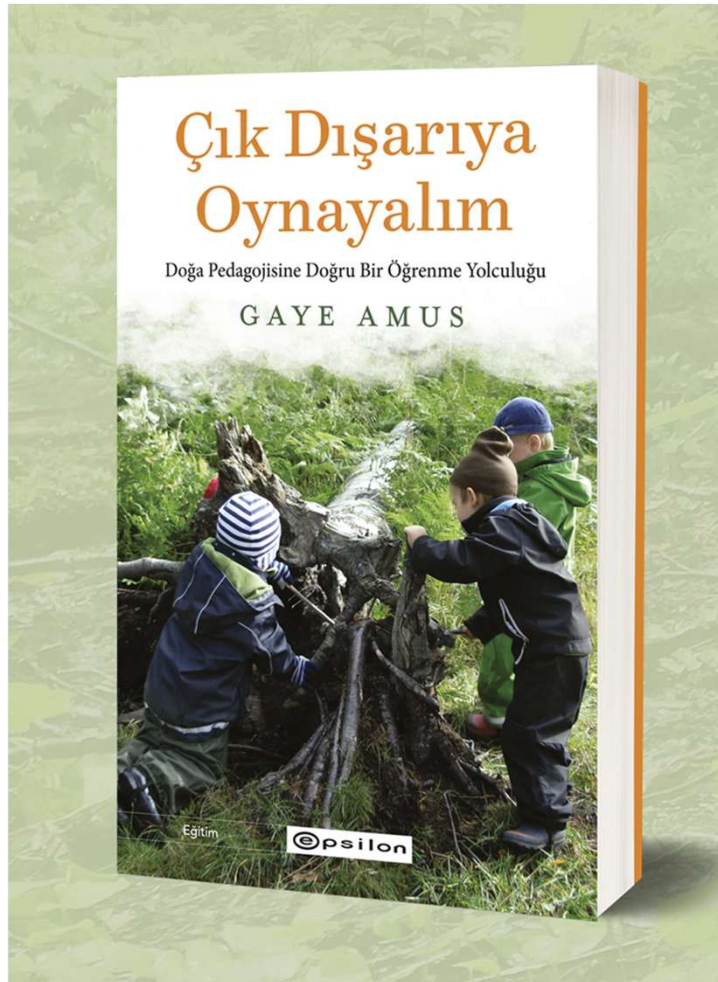
Erasmus-hankkeet:

Ilmastokasvatus varhaiskasvatuksessa
(2022-2023)

Superluonnollinen - luonto
inklusiioympäristönä (2023-2025)

Inklusiivinen luonto (2024-)

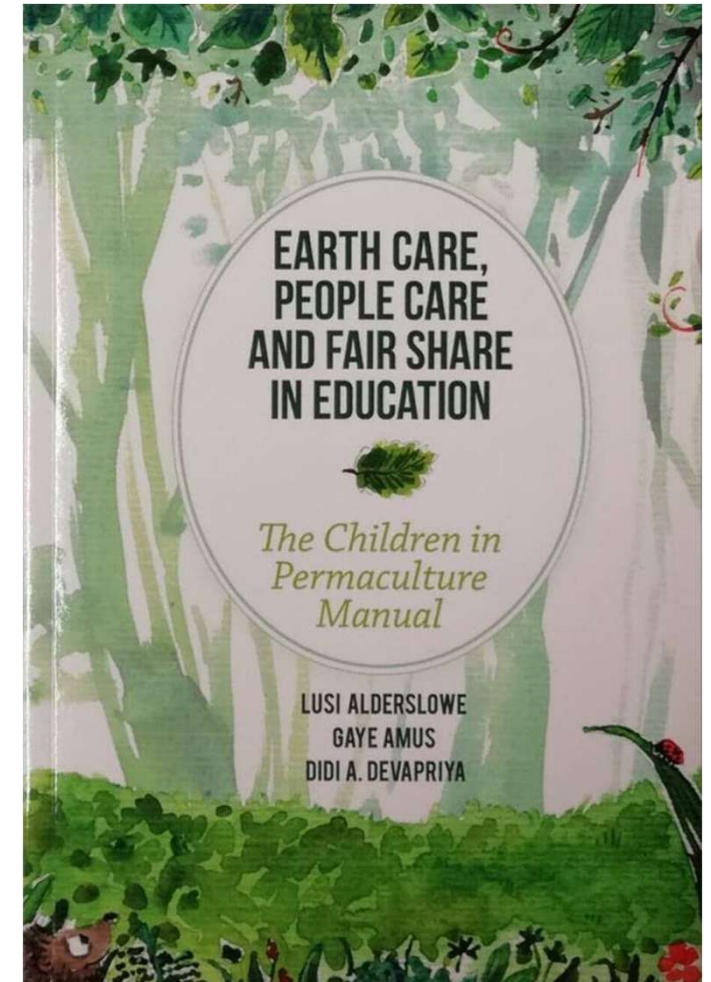

Kaksi kirjaa

Englanninkielinen kirja, vapaasti suomennettuna “Maapallon ja ihmisten hyvinvointi sekä oikeudenmukaisuus opetuksessa - Lapset permakulttuurissa -opas” (2018)

Turkinkielinen kirja “Tule ulos leikkimään” (2022)

“Jokainen lapsi tarvitsee luontoa. Eivät vain he, joiden vanhemmat arvostavat luontoa. Riippumatta kulttuurista, lapsen toimintakyvystä tai sukupuolesta tai perheen varallisuudesta. Jokainen lapsi.”

Richard Louv

Inclusive Nature -hanke

Nature Based Sensory Development For Special Needs Children (Inclusive Nature) on vuosina 2024-2025 toteutettava Erasmus+ hanke, jossa yhteistyökumppanit jakavat tietoa ja kokoavat vinkkejä vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien lasten moniaistisiin luontokokemuksiin.

Inclusive Nature -hanketta koordinoi
suomalainen Learning In Nature Oy

Yhteistyökumppaneita ovat:

Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry

Ütopya Education and Art Turkista

ja päiväkoti Vrtec Martin Sloveniasta.

Yhteistyökumppanit tapasivat
toisensa Suomessa, Turkissa ja
Sloveniassa.

Opintomatkalaisia ja yhteistyökumppaneita Suomesta, Sloveniasta, Turkista, Irlannista ja Espanjasta kokoontui marraskuussa 2024 lasten taide- ja luontokeskus Ütopyaan, joka sijaitsee Turkissa.

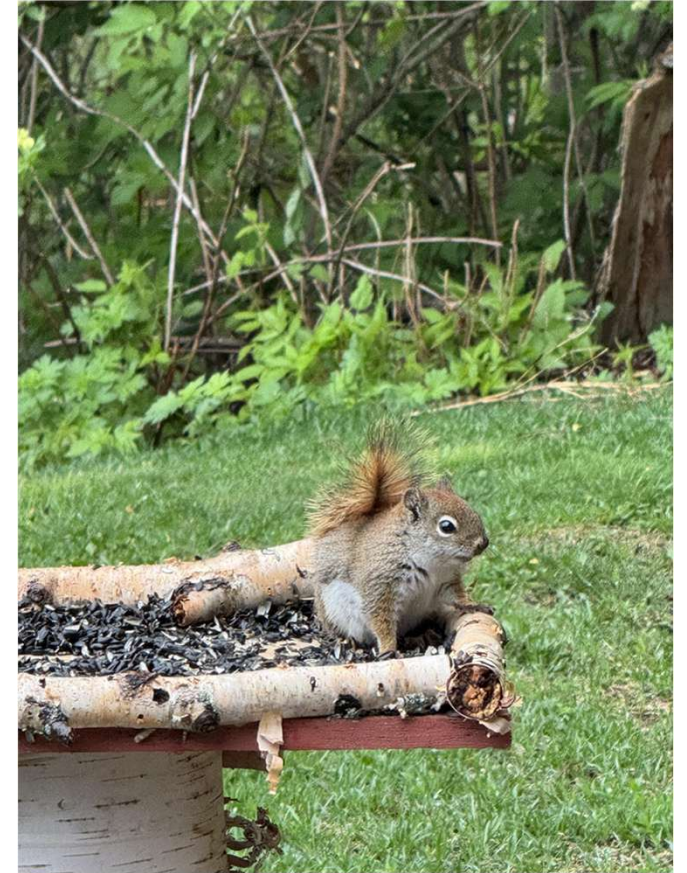

Espanjalaisen Katia Hueson
T-paita kertoi hänen mottonsa:
ALL YOU NEED IS PLAY

Vapaasti suomennettuna: *Leikki
on kaikki mitä tarvitset.* Katia
jakoi ajatuksiaan vapaasta
luonnossa leikkimisestä ja
luontoleikkimisen soveltamisesta
vammaisten lasten kanssa.

Ympäristöön tutustuminen oli
tärkeässä roolissa. Millaisia
"irtokappaleita" (loose parts)
ympäristöstä löytyi ja millaista
tekemistä niistä voi keksiä?

Luonto kuuluu kaikille
Se on joka puolella
Olemme osaa luontoa

Erityistä tukea tarvitseville lapsille luonnossa liikkuminen ja luontoyhteyden kokeminen voi olla haastavaa esimerkiksi motoristen, aistisääteilyyn liittyvien tai kognitiivisten toimintarajoitusten vuoksi. Arjen aikataulut ja toimintamahdollisuuksien puute haastavat lasten osallistumista. (Katia Hueso, Inclusive Nature toolbox, 2025)

Haasteita

Oppimisen tukeminen, lääkinnälliset hoidot ja kuntoutus sekä toistuvat arjen toimet (kuten peseytyminen, pukeutuminen ja ruokailu), joihin lapsi tarvitsee tavallista enemmän apua, vaativat runsaasti aikaa ja energiaa niin lapselta kuin hänen hoivaajiltaankin, jolloin jää vähemmän tilaa levolle ja yhdessäololle.

(Katie Hueso, Inclusive Nature toolbox, 2025)

Haasteita

Luonnossa liikkumista pidetään vapaa-ajan harrastuksena ja se jää herkästi sivuun, kun arjessa ilmenee haasteita.

Millaisia haasteita olette kokeneet?

Pienimuotoisessa laadullisessa tutkimuksessa tarkasteltiin kolmen 5–10-vuotiaan autismin kirjon lapsen vanhemman kokemuksia luonnossa vietetyn ajan vaikutuksista lapseen.

Vanhemmat kokivat, että luonnossa vietetty aika rauhoitti lasta, auttoi tätä syventymään kiinnostuksenkohteisiinsa ja sopeutumaan muutoksiin sekä edisti luovaa leikkiä.

Esteiksi luonnossa liikkumiselle vanhemmat kokivat muun muassa terapioiden kuormittavuuden, arjen kiireet, aistiherkkydet ja perheenjäsenten erilaisten tarpeiden yhteensovittamisen.

Galbraith & Lancaster. Children with autism in wild nature: Exploring Australian parent perceptions using Photovoice. Journal of Outdoor and Environmental Education 23:2020.

Miksi luontoon?

Luonnossa vietetty aika tukee monipuolisesti motoristen taitojen, kognitiivisten kykyjen, tunne-elämän ja henkisen kasvun kehitystä sekä fyysistä ja psyykkistä terveyttä.

Leikkimällä luonnossa lapset
voivat luoda syvemmän
yhteyden ympäristöön,
vahvistaa kokonaisvaltaista
hyvinvointiaan sekä edistää
oppimista ja kasvuaan.

Motorinen ja aistitoimintojen
kehitys:

Sensorinen stimulaatio:

Ulkoympäristöt tarjoavat laajan
valikoiman aistikokemuksia,
joista voi olla hyötyä lapsille,
joilla on poikkeavuuksia
aistitiedon käsittelyssä.

Sosiaalinen ja emotionaalinen
kehitys:

Lisääntynyt sosiaalinen
vuorovaikutus:

Ulkoilu ja leikki voivat
vahvistaa lasten sosiaalisia
taitoja ja rohkaista heitä
tekemään yhteistyötä.

Luontoleikki voi vahvistaa yhteyden ja osallisuuden tunnetta erityisesti niiden lasten kohdalla, jotka saattavat muuten kokea itsensä ulkopuolisiksi tai yksinäisiksi.

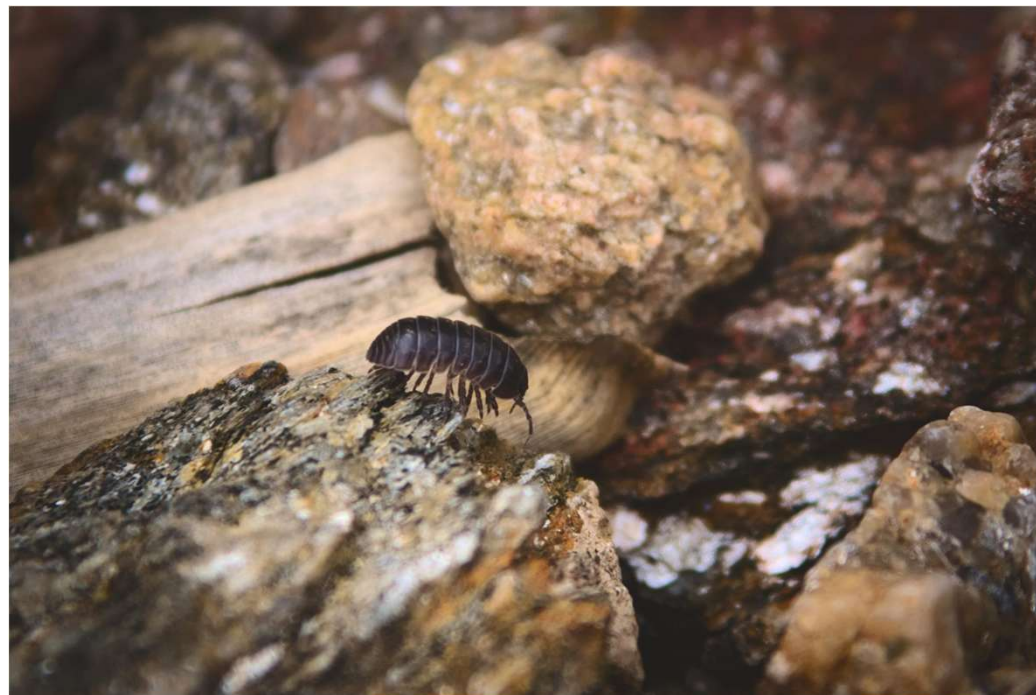
Stressin hallinta:

Luonto voi toimia stressin lievittäjänä, edistää rentoutumista ja rauhallisuuden tunnetta.

Kognitiiviset ja oppimiseen
liittyvät hyödyt:

Oppimista luonnon keskellä:

Luonto tarjoaa monipuolisen
oppimisympäristön, jossa
lapset voivat tutustua
kasveihin, eläimiin ja
ekosysteemien toimintaan
luontevalla tavalla.

Muutamia leikkejä

Lisää leikki-ideoita kootaan Inclusive Nature –hankkeen käsikirjaan (Inclusive Nature Toolbox), joka julkaistaan kesällä 2025. Linkki käsikirjaan tulee löytymään sivulta www.jaatinen.info/tieto-tuki-vaikuttaminen/hankkeet/inclusive-nature/

Kutsu luonnon ytimeen

Lähteitä

Benefits of nature play <https://kaboom.org/all-stories/nature-and-play-a-winning-combination/>

Children & Nature (extracted 8.6.2025) <https://www.childrenandnature.org/resources/research-digest-children-with-special-needs-2/>

Erasmus + hanke (2025) Inclusive Nature toolbox- What is the Inclusive Nature Approach by Katia Hueso

Galbraith & Lancaster, 2020. Children with autism in wild nature: Exploring Australian parent perceptions using Photovoice. Journal of Outdoor Education <https://link.springer.com/article/10.1007/s42322-020-00064-5>

VOŠAHLÍKOVÁ, T. (2009) Forest kindergarten – roots. In RVP Methodological Portal. [online]. 2009, [cit. 10.3. 2017]. Benefits of being in nature. Available at: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/3261/LESNI-MATERSKA-SKOLA---KORENY.html>>. ISSN 1802-4785>.

Erasmus + hanke (2025) Erityistä tukea tarvitsevien lasten inklusio -opas. <https://www.learninginnature.com/supernatural-learning-environments>

Kiitos

Gaye Amus

gaye.amus@learninginnature.com

www.learninginnature.com